

17

Finanse publiczne

Public finance

UWAGI OGÓLNE

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późn. zm.), a w latach 2010-2015 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 814), ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 486) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 198, z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego (z uwzględnieniem środków na finansowanie programów i projektów unijnych) oraz samorządowych zakładów budżetowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków ustaloną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2004-2015.

GENERAL NOTES

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments), and in 2010-2015 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments). With respect to the financial management of local governments unit, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Local government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Local government dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016, item 814) and the Law on Voivodship Local government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016, item 814) and the Law on Incomes of Local government units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2016, item 198, with later amendments).

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of: the budgets of local self-government entities (taking into funds for financing of EU programmes and projects) as well as self-government budgetary establishments.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local self-government entities are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure. The presented data were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenue and expenditure, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2004-2015.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r., (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 1053, z późn. zm.),
 - c) otrzymane z funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

5. Budget revenue of local self-government entities comprise:

- 1) *own revenue, i.e.:*
 - a) *revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,*
 - b) *receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,*
 - c) *revenue from property, i.e. income from renting and leasing,*
 - d) *funds from other sources for the additional own tasks;*
- 2) *grants:*
 - a) *grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,*
 - b) *provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620), according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources, according to regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010 (uniform text Journal of Laws 2014, item 1053, with later amendments),*
 - c) *acquired from appropriated funds,*
 - d) *other allocations;*
- 3) *general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.*

6. Expenditures of local self-government entities are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- *expenditures on wages and salaries (including derivatives),*
- *expenditures on the purchase of materials and services,*
- *allocations, among others, for organisational and legal units operating within local self-government entities budgets,*
- *expenditures on debt servicing,*
- *expenditures related to granting endorsements and guarantees.*

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Do 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonowały następujące formy organizacyjno-prawne: zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i rachunek dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz fundusze celowe jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **self-government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective allocations, as well as from appropriated allocations for current tasks and appropriated allocations for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local self-government entities.

Until 2010, in the sector of public finance the following organisational and legal forms of entities functioned: budgetary establishments, auxiliary units and own income account of local self-government entities as well as appropriated local self-government entities funds.

8. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1 /191/. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW
MUNICIPAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					w odsetkach in per cent	
DOCHODY REVENUE							
O G Ó Ł E M	920,0	1285,6	1872,0	2150,6	2251,9	100,0	TOTAL
Dochody własne	559,6	807,7	1191,9	1350,3	1372,0	60,9	Own revenue:
w tym:							<i>of which:</i>
Udziały w podatku dochodowym	254,4	382,6	442,4	487,2	518,1	23,0	<i>Share in income tax</i>
od osób prawnych . . .	21,3	24,0	25,8	28,7	31,8	1,4	<i>corporate income tax</i>
od osób fizycznych . . .	233,1	358,6	416,6	458,5	486,3	21,6	<i>personal income tax</i>
Podatek od nieruchomości	125,5	172,4	221,5	228,2	233,5	10,4	<i>Tax on real estate</i>
Podatek rolny	0,2	0,2	0,4	0,3	0,3	0,0	<i>Agricultural tax</i>
Podatek od środków transportowych	4,1	6,9	11,0	11,7	12,2	0,5	<i>Tax on means of transport</i>
Opłata skarbową	9,5	7,4	7,6	6,7	7,7	0,3	<i>Treasure fee</i>
Dochody z majątku	46,1	36,4	112,8	142,2	128,9	5,7	<i>Revenue from property</i>
Środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych	17,6	29,5	2,3	3,7	5,3	0,2	<i>Funds for additional financing of own tasks from non-budgetary sources</i>
Dotacje	113,7	144,1	179,7	189,8	341,7	15,1	Grants
Dotacje celowe	108,6	141,6	173,0	179,0	329,7	14,6	<i>Targeted grants</i>
Z budżetu państwa na zadania:							<i>From state budget for tasks:</i>
z zakresu administracji rządowej	87,8	101,9	111,6	115,7	255,7	11,4	<i>for government administration tasks</i>
własne	19,8	36,9	54,5	52,1	61,8	2,7	<i>for own tasks</i>
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	1,0	0,2	0,1	0,3	0,2	0,0	<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	1,6	0,3	0,5	1,3	2,2	0,1	<i>Received from state appropriated funds</i>
Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 ^a	3,5	2,2	6,2	9,5	9,8	0,4	<i>Grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 ^a</i>
Subwencje ogólne z budżetu państwa	229,1	323,1	387,7	401,7	409,2	18,2	General subsidies from the state budget
w tym na zadania oświatowe	224,4	308,2	377,3	389,1	398,1	17,7	<i>of which for educational tasks</i>

^a Klasyfikacja dochodów i wydatków budżetowych.

^b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 1 /191/. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
MUNICIPAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					w odsetkach in per cent	
WYDATKI <i>EXPENDITURE</i>							
O G Ó Ł E M	896,6	1490,6	1920,4	2222,9	2017,1	100	TOTAL
w tym:							<i>of which:</i>
Dotacje	126,6	182,9	132,2	147,0	165,1	8,2	Grants
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	113,7	119,3	129,3	127,3	267,0	13,2	Benefits for natural persons
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	523,2	782,1	1205,8	1250,4	1310,2	65,0	Current expenditure of budgetary entities
w tym:							<i>of which:</i>
Wynagrodzenia	294,6	440,5	523,5	533,3	562,6	27,9	<i>Wages and salaries</i>
Składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	56,4	72,1	95,8	98,2	102,4	5,1	<i>Contributions to compulsory social security and the Labour Fund</i>
Zakup materiałów i usług	140,8	224,2	523,9	554,8	579,2	28,7	<i>Purchase of materials and services</i>
Wydatki majątkowe	111,3	383,7	424,3	669,5	245,7	12,2	Property expenditure
w tym inwestycyjne	102,0	329,0	383,4	651,8	225,3	11,2	<i>of which investment expenditure</i>
WYNIK BUDŻETU <i>BUDGET RESULT</i>							
Nadwyżka (+) lub deficyt (-)	+23,4	-205,0	-48,4	-72,3	+234,8	x	Surplus (+) or deficit (-)

TABL. 2 /192/. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA
MUNICIPAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł					
Dochody	2235,9	3133,7	4587,0	5283,5	5554,6	Total revenue
w tym:						<i>of which:</i>
Dochody własne	1360,0	1968,8	2920,6	3317,4	3384,3	<i>Own revenue</i>
Dotacje celowe z budżetu państwa	263,9	345,1	423,8	439,6	813,2	<i>Appropriated allocations from state budget</i>
Subwencje ogólne z budżetu państwa	556,7	787,7	950,1	986,8	1009,4	<i>General subsidies from the state budgets</i>
Wydatki	2179,1	3633,5	4705,7	5461,2	4975,4	Total expenditure
w tym:						<i>of which:</i>
Wydatki bieżące	1271,7	2698,1	3666,0	3816,5	4369,3	<i>Current expenditure</i>
Wydatki majątkowe	270,6	935,4	1039,7	1644,7	605,9	<i>Property expenditure</i>
w tym inwestycyjne	247,9	802,1	939,4	1601,3	555,7	<i>of which investment expenditure</i>

TABL. 3 /193/. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW
MUNICIPAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE BY DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					
DOCHODY						
<i>REVENUE</i>						
OGÓŁEM	920,0	1285,6	1872,0	2150,6	2251,9	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Transport i łączność	33,2	12,7	200,4	356,3	290,6	<i>Transport and communi- cation</i>
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska . .	0,4	6,1	13,4	85,9	96,2	<i>Municipal economy and environmental protec- tion</i>
Gospodarka mieszkaniowa	73,7	69,0	175,6	211,1	189,0	<i>Housing economy</i>
Oświata i wychowanie . .	8,2	10,7	23,5	31,4	31,2	<i>Education</i>
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego . .	0,7	5,7	13,4	5,7	15,2	<i>Culture and national heritage</i>
Ochrona zdrowia	4,9	10,6	13,2	10,9	8,1	<i>Health care</i>
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	90,8	112,8	126,1	123,7	268,8	<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>
Kultura fizyczna i sport . .	3,6	32,1	20,2	29,2	17,1	<i>Physical education and sport</i>
Administracja publiczna	4,8	5,3	15,1	14,8	10,8	<i>Public administration</i>
WYDATKI						
<i>EXPENDITURE</i>						
OGÓŁEM	896,6	1490,6	1920,4	2222,9	2017,1	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Transport i łączność	114,1	222,6	360,8	716,7	341,6	<i>Transport and communi- cation</i>
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska . .	35,6	100,9	150,2	144,9	157,3	<i>Municipal economy and environmental protec- tion</i>
Gospodarka mieszkaniowa	23,1	45,5	110,2	141,1	139,9	<i>Housing economy</i>
Oświata i wychowanie . .	322,7	464,8	517,8	527,3	560,0	<i>Education</i>
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego . .	21,6	54,5	73,7	51,3	57,3	<i>Culture and national heritage</i>
Ochrona zdrowia	13,7	24,4	25,7	21,6	19,2	<i>Health care</i>
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	159,8	215,3	232,8	240,9	391,0	<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>
Kultura fizyczna i sport . .	19,2	84,6	116,4	71,0	59,6	<i>Physical education and sport</i>
Administracja publiczna	79,9	113,9	114,8	132,2	122,0	<i>Public administration</i>